

13. De jaren in Alberta

Vertaling van: 13.THE ALBERTA YEARS
Door Corrie W. Moerman van Leeuwen

Edmonton

De volgende ochtend bracht vader ons naar het station om de 59 uur durende reis naar Edmonton te beginnen en hij vertok met "Jack" met de Volkswagen. Het was in die tijd dat Jack had gevraagd om zijn naam te veranderen in de meer bekende en aanvaarde naam Jack. Murray zorgde voor onze 14 maanden oude Jimmy. Twee flessen werden keer op keer door onze purser met melk en sap gevuld. Anne en John zorgde voor elkaar, terwijl ik dag en nacht op ijsblokjes lag te zuigen. Ik laat u raden waarom. Het enige wat ik deed waren Jimmy 's luiers verschonen. Dat waren zelfgemaakte wegwerp luiers van oude lakens. De kinderen leefden op broodjes, fruit en koekjes die we meegenomen hadden in ijs emmers, zoals sommigen zich nog wel zullen herinneren. Het waren heel goede reizigers. Onze purser was een juweeltje. Hij maakte heel vroeg de bedden voor ons op en kwam 's nachts controleren. (Ik zou hem hebben geknuffeld als ik durfde!) Op 5 april laat in de middag kwamen we aan in Edmonton. Twaalf mensen waren op het station om ons te verwelkomen, maar ik voelde me rillerig en ongemakkelijk na de lange reis. Snel werden we naar het huis van de familie Hoogenberg gebracht waar een heerlijke maaltijd op ons stond te wachten. Ik leefde onmiddellijk op. Daarna vertrokken ze voor een gemeentevergadering en lagen we om 8 allemaal uur in bed. Wat een zegen! De volgende dag voelde ik me als nieuw en de kinderen waren allemaal opgewonden over wat de nieuwe dag brengen zou.

De Hoogenberg s reden ons naar ons nieuwe huis op 111^e Avenue en 116^e straat. Ik bekeek het hele huis en besloot dat papa's studeerkamer weer boven moest komen. Ernaast was een kleine kamer die moest fungeren als een gastenkamer. Op deze manier zou pappa niet gestoord worden door de familie. Naast onze woon- en eetkamer, keuken en badkamer was er ook een slaapkamer op de begane grond. Ik besloot om van deze "ouderslaapkamer" een familieruimte te maken, het was dicht bij de keuken, handig om een oogje op de kinderen te houden. Beneden waren er drie slaapkamers waar het hele gezin kon slapen. Vrijdagochtend kwam de verhuiswagen met onze spullen en 's middags begonnen we met het lossen. Binnen twee uur hadden Hendrik Hoogenberg en de verhuizers het tapijt in de woonkamer uitgerold en de meubels op hun plaats gezet. Ook zetten zij de bedden op en brachten elke doos naar de juiste kamer. Ik stond bij de deur en zei hen waar alles heen moest. Het verwonderde me hoe ze alle dozen met boeken naar de studeerkamer, boven droegen! Toen alle bedden opgemaakt waren, was het tijd voor een pauze en genoten we weer van een heerlijke maaltijd bij de familie Hoogenberg. We waren blij dat er in zo'n korte tijd zoveel gedaan was. Na het avondeten zei Henry: "Zullen we weer naar jullie huis gaan en de foto's ophangen?" Ik was er helemaal voor, omdat ik dacht dat papa en Jack nu wel snel konden arriveren. Wat ik had gehoopt, naar verlangde en voor gebeden had, gebeurde! We waren bijna klaar toen we het bekende geluid van de Volkswagen hoorden. Ik weet niet wie het eerst bij de deur was, wij van binnen of zij van buiten. Tegen de tijd dat we uitgekuffeld waren, was Jack al door het hele huis gegaan en had zijn bed gevonden. Vader stond nog steeds bij de deur en zei: "Mam zijn we echt verhuisd?" "Het lijkt van niet." Toen gingen we weer naar de familie Hoogenberg om Jimmy en de rest van onze bezittingen op te halen. We bedankten hen voor hun geweldige verzorging en grote hulp. Toen we thuis waren dankte we God voor Zijn bescherming en dat Hij ons weer samen als één familie in deze nieuwe stad gebracht had. Vreugde en dank vulde onze harten en snel waren we allemaal toe aan een goede nachtrust in ons nieuwe huis.

Het eerste half jaar deed papa 200 één uur familiebezoeken bij mensen die tot de kerk hoorden of er bij hingen. Na uitgevonden te hebben wat de situatie was, werden er in de herfst verscheidene bijeenkomsten gehouden om te proberen een aantal problemen en

misverstanden op te helderen. De laatste bijeenkomst werd er een van schuldbelijdenis, vergeving en uiteindelijk verzoening. Deze bijeenkomst was een onvergetelijke ervaring. Zeventig mensen waren aanwezig en God deed wonderen.

Wat een ontroerende avond. Ik was zo dankbaar voor de van God gegeven leiding die mijn lieve man toonde. Vanaf dat moment begonnen de mensen elkaar te vertrouwen en ook papa's leiderschap te accepteren. Er was vrede en eenheid en de Kerk begon te groeien en zelfs floreren. Zoals altijd, was veel gebed de basis en door de genade van God veranderde veel dingen ten goede.

Toen de datum van de geboorte van onze baby dichterbij kwam, werd ik op een zondagmorgen verrast wakker met het gevoel dat dit de dag was: 22 oktober 1961. En weer heb ik niets aan papa verteld. Hij deed de hele dienst ondanks zijn ernstige ooginfecties. Ik vergat bijna mijn eigen ongemak en was verbaasd dat hij de dienst kon afmaken. Dit was duidelijk Gods werk. Na de lunch ging hij naar bed tot de volgende morgen. Ik vond het moeilijk om hem te vertellen dat onze baby nu snel zou komen en wachtte zo lang mogelijk. Want het was de derde dag van zijn oog probleem; Ik had de slechtste dag uitgezocht; Autorijden was onmogelijk, hij had zich al geforceerd door de kerkdienst te voltooien. Het was helemaal onmogelijk voor hem om me naar het Universitair Ziekenhuis te rijden. Hij vond het verschrikkelijk om mij alleen te laten gaan, maar er was geen andere mogelijkheid. Om middernacht ging ik met de taxi naar het ziekenhuis. Dit was één van die nachten om nooit te vergeten, moeilijk voor ons allebei. Het was vreemd voor me om alleen het ziekenhuis binnen te gaan. Toen ik uitgelegd had dat mijn man ziek was en ik kwam om te bevallen vloog de Verpleegster op alsof ze door een bij gestoken was. (Zie je hoe belangrijk onze echtgenoten zijn?) In een mum van tijd hadden ze me klaar om het lange wachten van bijna zeven uur beginnen. Ik wist dat Vader de hele nacht in gedachte en gebed bij me was, en dat had ik het meest nodig. Mijn dokter deed alsof hij alle tijd van de wereld had en om 7:00 uur werd onze vijfde zoon en zesde kind was geboren. De dokter belde snel naar huis met het heugelijke nieuws. Onnodig te zeggen dat er weer veel blijdschap was. We noemden hem Andrew Nicolas, vernoemd naar de oudste broer van vader en mijn oudste broer. Zijn gewicht was zelfs zes Pond.

Papa's ogen waren nog steeds rood en erg pijnlijk, maar na een nacht van totale duisternis kon hij de drie oudsten naar school brengen en de twee jongste naar onze burens. Daarna kwam hij om mij te zien en onze nieuwe baby te bewonderen. Hoe fijn was het dat alles goed was. We waren zo blij dat God ons nog een gezond kind geschonken had.

We hadden het geluk dat we Betty Postma gevonden hadden om ons een paar weken te helpen. Ik was na drie dagen al thuis, maar mocht niet te veel op mijn voeten staan (spatader problemen). Ze was een grote hulp in alles. Als de kinderen uit school kwamen, keken we samen naar de televisieprogramma's "Het Kleine Huis op de Prairie" en "Father Knows Best". Ik voelde me zo rijk met al onze kinderen en zij met hun nieuwe broertje. Na een maand kon ik het over nemen en Betty naar huis te laten gaan.

In de zomer van 1962 besloten we dat papa naar een plek zou zoeken waar we met ons gezin op vakantie konden gaan. Na een lange zoektocht konden we een perceel bos kopen, vijf mijl ten noorden van Mayerthorpe. Ik was erg bezorgd over de modderige wegen tijdens regenbuien, maar niet lang nadat we het gekocht hadden, werd vier mijl verhard en de mijl onverharde weg was altijd in een goede conditie. We besloten om eerst een multifunctionele ruimte van beton te bouwen. Je vraagt zich misschien af waarom? (Ik heb gevraagd vader om dit deel te schrijven, want ik ben de details helemaal vergeten over de oorsprong van dit alles).

Er waren verschillende redenen: ten eerste, in 1962 ondervond Noord-Amerika wat de "raket crisis" werd genoemd. Het Kremlin had raketten in Cuba geplaatst die op de VS gericht waren. Het was het begin van de "Koude Oorlog". Spoedig daarna begonnen Amerikaanse en Canadese politici over de noodzaak van nucleaire schuilkelders te praten. In 1959,

bouwde Canada onder leiding van premier John Diefenbaker, dergelijke schuilplaatsen in Ottawa en elke provinciehoofdstad.

Vervolgens, waren de zelfgemaakte schuilkelders die we tijdens de Tweede Wereldoorlog hadden nog vers in onze gedachten en daarmee het idee hoe we ons gezin met kleine kinderen konden beschermen in geval van een nucleaire oorlog?

Vaak, na het luisteren naar radioverslagen, keken we naar elkaar en onze zes kostbare kinderen. We waren erg bezorgd. Gebeden stegen ten hemel: "Heer, is er iets wat we kunnen doen om hen te beschermen?" uiteindelijk wisten we ook dat we met bosbranden te maken konden krijgen. Omdat een betonnen onderdak ons ook daar tegen zou beschermen, hebben we uiteindelijk besloten om te informeren naar het bouwen van een dergelijke schuilplaats in het najaar van 1962. De volgende jaren verzamelden we informatie over hoe voedsel en water in schuilplaatsen op te slaan. Zelf had ik een kant en klaar plan om bescherming tegen straling rond de ramen te maken. De "bombshelter", zoals onze burens onze kelder noemden, gaf ons wat gemoedsrust tijdens de meest dreigende jaren. Al met al, had deze kelder zowel 's zomers als 's winters veel voordelen. En omdat ik het voorrecht heb om het bovenstaande te melden, wil ik erop wijzen dat de oorspronkelijke zaden van de naaldbomen die nu ons erf sieren, door George Rugnet een Franse Plantenkweker van de Russische keizerlijke tuinen naar Canada gebracht zijn. Ze heten Ladaga dennen. Wij ontvingen ze als tweede oogst zaailingen van onze vrienden Lloyd en Mabelle Conrad in Sangudo.

Ik ben blij dat papa dit voor mij op kon schrijven. Het is precies zoals hij zegt, deze kelder is op veel manieren gebruikt. Zelfs de laatste tien jaar was het 's zomers een koele plaats om te slapen en in de winter een frisse plaats om onze groenten te bewaren. Aan het eind hebben we stapelbedden gemaakt; aan de ene kant drie hoog en aan de linkerkant, twee hoog. We maakten planken aan de andere kant voor opslag. En dan, was er natuurlijk, onze houtkachel voor het koken en verwarming. We hadden dubbele oude tapijten op de vloer om onze voeten warm te houden. Een tafel en zes oude stoelen maakten ons interieur compleet. De was deden we in de stad en alles droogde aan onze prachtige waslijnen. 1963 was onze eerste zomervakantie in Mayerthorpe, een plek waar iedereen in bomen kon klimmen en gaten groef!

Maar ik heb deze tijd ook benut om een planning te maken voor 20 maaltijden voor Junior Youth Camp, de eerste week van augustus in Edmonton Beach. Het was voor ongeveer 75 kinderen en 10 leiders. Na het puzzelen met de menu's maakte ik de boodschappenlijst. Terug van onze vakantie in juli, ging ik eerst inkopen doen en laadde onze aanhangwagen vol. Ik hield van dit werk. Het was helemaal "mijn kopje thee" bij wijze van spreken. Zes zomers vroegen ze mij om dit, en het koken op kamp zelf, te doen. Simon Pronk, die bakker van beroep was, deed al het bakwerk, inclusief de pannenkoeken en eieren. Hij was erg gezellig om mee om te gaan om en zijn vrouw was onze verpleegster op het kamp. Twee andere dames hielpen me in de keuken om de schare te voeden. De kinderen hadden ook een aantal plichten. Al met al een drukke tijd voor ons, maar leuk en zeer de moeite waard.

Ten gevolge van een grote groei van de kerk, werd het gebouw aan 111e Avenue en 95e straat al snel te klein. Ruim één hectare werd aangekocht in het noordoostelijk deel van de stad. De eerste fase van het bouwprogramma werd in 1965 voltooid. We konden meer dan 300 stoelen in deze "social hall", zoals het genoemd werd, plaatsen, terwijl de kerk gebouwd werd. De nieuwe pastorie was klaar op 16 Januari 1966. Ik hield erg van de oude pastorie. Het was gezellig, maar verhuizen naar vlak bij Kerk was natuurlijk ideaal voor het hele gezin. De meeste ochtenden was vader in zijn kantoor in de kerk. Hij had ook thuis een studeerkamer en dat vond ik fijn. Ons nieuwe huis had vijf slaapkamers, twee badkamers, een spreekkamer, zitkamer, washok, woon- en eetkamers en keuken. Om eerlijk te zijn was het een hoop werk met al de betegelde vloeren, beneden in het bijzonder. Na het kamp op Edmonton Beach, waren de voorbereidingen voor de VBS (Vakantie Bijbel School) het volgende. Deze werd in de laatste twee weken van augustus gehouden.

Toen we verhuisd waren naar ons nieuwe huis konden we de koeien zien grazen in de wei. Binnen een jaar was de ene straat na de andere gevuld met nieuwe woningen.

Vaak ging ik 's middags een naar een paar van deze nieuwe huizen, om hun kinderen uit te nodigen om naar de zondagsschool en VBS te komen. Eén zomer hadden we meer dan 200 kinderen die 's morgens naar onze VBS kwamen. Andere zomers iets minder. Het was een enorme klus, maar ook zeer de moeite waard.

Tijdens onze vakantiemaand, juli 1964, overleed mijn vader (voor mij) onverwacht Aangezien de familie in Nederland ons niet in Edmonton kon bereiken besloten ze om de **Royal Canadian Mounted Police** in Mayerthorpe te bellen en hen te vragen om ons te zoeken. Vader was net met zijn jachtgeweer naar buiten gegaan omdat iemand die langs kwam toen hij met Anne in de tuin bezig was hem vertelde dat er net een beer de weg overstak en ons bos inging. De RCMP trof papa op de laan en hij vertelde hem het trieste nieuws dat mijn vader was overleden. Ik was naar buiten gekomen en zag de RCMP met papa praten. Toen hij terug kwam, in plaats van met zijn geweer naar het bos te gaan, vroeg ik hem als een soort van grap of de politie hem een bekeuring had gegeven. Hij kon er niet om lachen en vertelde me het droevige nieuws over het overlijden van mijn vader. We wisten dat hij eerder een hartaanval had, maar omdat je hem niet zag, drong het niet tot me door hoe ernstig het was. In tijden van verdriet, wilden we allemaal graag thuis zijn, maar ik wilde liever niet gaan zonder papa, ik kon het niet. Toen papa's moeder stierf kon hij ook niet gaan. Het was onmogelijk.

In deze tijd heb ik geleerd dat God op bijzondere manieren troost geeft. Bijvoorbeeld: Na drie donkere en regenachtige dagen, brak 's avonds de zon op een glorieuze manier door de donkere wolken en werd het droog. We gingen allemaal naar buiten om van het droge weer en de frisse lucht te genieten. Toen ik naar de zon keek die de donkere wolken brak was het alsof de hemel voor me openging. Ik wist dat mijn vader bij de Heer was en op een keer zei ik: "Dag vader!" En vanaf dat moment hoefde ik niet meer te huilen. Een vriendin (mevrouw Hoogerwaard, die haar man had verloren) schreef "Als we troost nodig hebben geeft God het. Hij geeft geen voorschot".

Het was mooi om zo dicht bij onze kerk te wonen. Het was makkelijk bij alle kerkelijke activiteiten voor de kinderen. De jongste kinderen gingen naar de York School of zoals wij het noemden: de "blauwe school." Zij mochten onder de middag thuiskomen voor de lunch. Murray en Jack waren ingeschreven bij Victoria Composite High School. Later ging Anne naar Junior High School op 132e Avenue. Als ze uit school kwam hield ze ervan om met papa oudere mensen te bezoeken. Al onze jongens hadden op een of ander moment een krantenwijk. Murray vond een baantje bij Woodward's in het North Gate Shopping Center. Jack werkte parttime bij Richard's Hardware op de Ford Road. Ik word daar vaak aan herinnerd als ik naar de "tekeningen aan de muur" kijk. Jack kocht een cadeautje voor ons uit de winkel. (een afbeelding van) Jezus in Gethsemane. We waren zo onder de indruk van de schoonheid ervan, dat we de andere ook kochten; Jezus, kloppend op de deur. Het waren Richard's laatste vertelde Jack ons. In die tijd, gaf ook Murray ons een speciaal cadeau van zijn loon, een paar mooie boekensteunen in de vorm van een eend.

Meestal waren we samen voor het avondeten, dat was heel belangrijk voor ons. Het was de enige keer dat we onze Bijbeloverdenkingen samen konden hebben zonder haast. 's Morgens met alle zes klaar om te vertrekken was dat moeilijk. We zijn er altijd in geslaagd dat papa met en voor het hele gezin kon bidden. Ik voelde me nooit alleen, ook al was papa vaak 5 avonden per week weg. Op zaterdagavond was hij altijd in de studeerkamer om de preek voor zondag voor te bereiden, dit was heel speciaal. Het was een van de weinige avonden dat de kinderen de gelegenheid hadden om pappa een nachtkus te geven voordat ze naar bed gingen.

In de herfst van 1968 ging Murray naar het Northwestern College in Orange City, Iowa. Ik had dankbaar moeten zijn (en ik was het ook), maar ik vond het een heel moeilijke ervaring om onze oudste "uit het nest" te zien vliegen. Ik moest leren dat het bij het leven van een groeiende familie hoorde.

Dit was ook in die tijd dat het werk te veel voor papa werd. We kregen twee maanden verlof en brachten die door in Mayerthorpe. Het was niet genoeg. Er werden al jaren gesprekken gevoerd over hulp voor hem, maar er kwam niets uit. Vader werkte per week 65-70 uur, het werd te veel voor hem. In 1969 had ik een zware operatie en was zeer beperkt in mijn werk. Alles wees erop dat we allebei wat rustiger aan moesten doen.

In deze tijd speelde zoon John met het idee om een motorfiets te kopen. Wij voelden er niet veel voor maar met tieners was zoiets als dit te verwachten. We dromen allemaal weleens over bepaalde dingen. Maar spoedig daarna werd ons avondeten onderbroken door commotie in de straat. Een motorrijder was betrokken bij een ongeluk en de voet van de jongeman was zwaar beschadigd. Hier eindigde John zijn motorfiets droom.

Monarch, Alberta

In juni 1970 kwam een "beroep" van de Kerk in Monarch om hun gemeente te dienen. We vroegen ons allebei af of een kleinere gemeente het antwoord was op onze gebeden en problemen. De kinderen waren nu van school en Jack was van plan om naar de RCMP opleiding in Regina te gaan. In feite, vertrok hij op de zelfde dag dat we naar het zuiden zijn verhuisd, 4 augustus 1970. Het was moeilijk om Edmonton te verlaten na daar negen jaar en vier maanden te zijn geweest. Verhuizen is altijd moeilijk voor het hele gezin; hun vrienden achterlaten, het onbekende tegemoet. Het inpakken is nooit een probleem geweest. Het positieve van verhuizen is het opruimen van alles. Ik was blij dat we genoeg tijd hadden om het klaar te krijgen en ook de tijd om aan het idee te wennen elders te wortelen.

Onderweg naar Monarch deed ik een uitspraak waar papa om moest lachen. Ik zei dat sinds Murray en Jack vertrokken waren en hun bedden leeg dat ik wilde zorgen voor twee kinderen die een thuis nodig hadden. Hij zei hij, "laat we er over denken en bidden, mam."

In Monarch aangekomen, werd ik meteen verliefd op de omgeving van ons nieuwe huis. Er was een haag van seringens tussen het huis en de kerk. De kerk was een uniek gebouw, gebouwd in 1909; wit van kleur met glas in lood ramen, compleet met een toren. Er was een brede caragana haag rondom het pand, en prachtige sparren. We vonden het net zo rustig en stil als in Mayerthorpe, behalve dan de prairie wind. Als mensen er over klaagden, stelde ik voor om het "prairie muziek" te noemen. Het duurde niet lang voordat ik me helemaal thuis voelde tussen de boeren en het stadsvolk. Andy, die had gezegd dat het nooit zou lukken om vrienden te vinden, was de eerste die er één mee naar huis bracht. In het najaar werden de kinderen met de bus opgehaald om in Nobleford naar school te gaan en begonnen we aan onze eerste ronde om alle mensen te bezoeken.

Spoedig kwamen, naast het preken, Bijbelstudie en catechisatie, extra verantwoordelijkheden op onze weg. Indianen Zending op de Blood Reserve, Advisory School en vergaderingen en ondersteunen van 22 families van de Lethbridge Hervormde Kerk, die besloten hadden niet met de presbyterian samen te gaan. Ik ging zoveel mogelijk met papa mee naar de Diensten op het "Blood Reserve". Anne en Jim begonnen met pianolessen bij onze kerkorganist, mevrouw Alice Dekker. In 1972 studeerde Anne af aan de middelbare school en ging werken bij het "Edith Cavell" verpleeghuis in Lethbridge en

woonde daar bij de familie Visser. Jack verhuisde in januari 1971 van Regina naar Edmonton. Na vijf maanden van de opleiding had hij besloten dat de RCMP niet de weg was die hij moest gaan. In plaats daarvan solliciteerde hij en werd aangenomen voor een functie bij de Edmonton City Police, ontving een aanvullende opleiding en studeerde af in maart van dat jaar.

In de tussentijd had hij zich verloofd met Grace Kaptein, die hij kende van de Edmonton jeugdgroep. Ze hadden hun huwelijksdatum voor het voorjaar van 1972 gepland. Maar in het voorjaar van 1971 schreef Oma dat ze van plan was om ons in de laatste week van augustus te bezoeken samen met mijn broer Klaas en zijn vrouw Annie. We voelden allemaal dat het heel mooi zou zijn als ze aanwezig zouden kunnen zijn voor de bruiloft! We bespraken met Jack en Grace of er een mogelijkheid was hun huwelijksdatum te verzetten. Het resultaat was dat er een nieuwe datum werd vastgesteld: 28 augustus 1971. Oma had zulke mooie herinneringen aan Jack van toen ze in 1965 met hem met de trein naar Ontario reisde. Dat was haar eerste bezoek nadat mijn vader overleden was. Oma heeft altijd het feit gekoesterd dat ze op de bruiloft van Jack en Grace aanwezig was.

We besloten om als vrijwilliger voor kinderen te zorgen waarvan de ouders niet in staat waren om dit te doen. Pleegzorg zoals het genoemd werd. We werden meteen geaccepteerd en Morris, een jongen van 10 jaar, was het eerste kind om voor te zorgen. Het was maar voor 6 weken, totdat hij bij zijn oom en tante in Saskatchewan ging wonen. In de zomer van 1971 kwam Jennifer Across the Mountain voor 6 maanden bij ons. Ons was verteld dat ze de gewoonte had weg te lopen. Vaak deed ze dat. Soms als we bij de tandarts waren, tijdens het winkelen, van school of van huis. We gingen ongeveer tien keer met haar door, maar toen gaf de Sociale Dienst haar op.

Op 19 maart 1972 werden onze "twee lege bedden" allemaal tegelijk bezet met vijf kinderen. We zullen de eerste dagen nooit vergeten. Het moet heel angstig voor hen geweest zijn bij die vreemde mensen. Terwijl ze allemaal op de bank zaten begon de oudste te praten. Eerst met Anne, die bij hen zat om ze op hun gemak te stellen. Francine wees naar de open deur van de studeerkamer waar vader werkte en vroeg: "Drinkt die man veel?" Anne verzekerde hen dat niemand in ons huis ooit dronk. Later, toen John thuis kwam van het werk bij de Konijnenbelts, kreeg hij het idee om hen op zijn rug paardje te laten rijden en dat brak het ijs. Met etenstijd hadden ze allemaal heel veer trek. Donald viel in slaap in de kinderstoel voordat we aan het dessert begonnen. Stacy was ook erg slaperig na het eten. We besloten om ze allemaal naar bed te brengen. We hadden twee dubbele bedden in een kamer, maar toen we later gingen kijken vonden we ze allemaal in diepe slaap tegen elkaar aangekropen in een bed. Het was de enige manier waarop ze de eerste week wilden slapen. Ze werden de eerste weken erg door nachtmerries geplaagd.

Toen de Sociale Dienst over de vijf kinderen, belde vroegen ze ons om ze allemaal te nemen. We zeiden ze dat we dat alleen konden doen totdat ze een thuis gevonden hadden voor de drie oudsten. Zij gingen er mee akkoord, want het was voor hen onmogelijk om een gezin te vinden. Zelfs op tijdelijke basis. Francine was geboren op 15 augustus 1964; Loris was geboren op 20 juni 1966; Adele was geboren op 10 januari 1968. Stacy was een week na mijn jarig 27 april 1969 en Donald's twee weken na de verjaardag van papa 15 juli 1970.

In de eerste week gingen we naar Lethbridge om voor alle vijf kleding te kopen. Anne was mijn rechterhand. We namen 5 winkelwagentjes. De drie oudste duwde hun eigen winkelwagentje en wij duwden de anderen met Stacy en Donald erin. Op deze manier konden we alle maten kleding uit elkaar houden. Het duurde drie weken voordat de Sociale Dienst belde dat ze een thuis hadden gevonden voor de drie oudste meisjes in Taber, bij de familie Keith Turner, die op een boerderij woonden.

Natuurlijk wisten we vanaf het begin dat er diepere behoeften waren in hun leven dan alleen de fysieke zorg voor hen. We zullen nooit de hunkering doorgronden die een kind heeft wanneer ze bij hun ouders, broers en zussen, familieleden, vrienden en vertrouwde omgeving weggehaald wordt.

Spoedig begonnen Stacy en Donald zich thuis te voelen. Ze zaten op de bank popelend, naar mij te kijken tijdens het bakken en te wachten totdat de gardes afgelikt konden worden. Ik genoot er net zoveel van als zij! Ze waren graag bij papa en toen hij een schommel en een zandbak voor hen maakte gingen ze natuurlijk mee zand halen. Vader kocht ook een paar palen en kettingen om een schommel te maken die heel lang meeding. Ik weet het zeker! Er kwamen ook twee driewielers om mee op de stoep te rijden. Van al deze dingen genoten ze. Bij het naar bed gaan, las een van ons een verhaal en zong liedjes. Ik heb ze op een apart blad voor hen geschreven. Het was zo goed om ze gelukkig te zien en zich konden aanpassen aan onze familie.

Op zondag wilde Stacy haar zondagse kleren aan te houden totdat papa uit de kerk kwam. Ze reed met haar driewieler heen en weer en als ze hem zag rende ze naar hem toe en gaf hem een hand om naar huis te lopen.

Donald kon niet wachten om zich weer om te kleden en weer te gaan spelen met de Duitse Herdershond. Hij was gewaarschuwd om niet aan het haar en staart van de hond te trekken, maar hij deed het één keer te veel. Op een dag sprong de hond op hem en beet hem in de lip. Gelukkig was papa in de buurten schopte de hond van hem af. We brachten hem onmiddellijk naar het ziekenhuis waar de arts hem hechtte en een injectie gaf voor het geval de hond had de infectieziekte rabiës had. Onze gebeden werden verhoord en zijn lip genas snel. Toen pappa de hond wilde afmaken stuitte dat op veel verzet. We hielden allemaal van hem. Een ander ongeluk dat Donald had was dat hij zijn pink bijna afknelde tussen de deur van de slaapkamer. Vader had een kerkenraadsvergadering, maar John was thuis en bracht ons naar het ziekenhuis. Onderweg Donald stopte met huilen en maakte een opmerking over de vele sterren die hij zag. Ik kon het niet geloven want hij had zo veel pijn. Toen de dokter klaar was met de behandeling van zijn pink zei hij dat hij zelden een kleine jongen met zoveel pijn zo weinig had zien huilen. Hij gaf hem een grote lolly als beloning waarvan hij onderweg naar huis genoot. Nadat we met hem gebeden hadden sliep hij de hele nacht door en genas snel, waarvoor we erg dankbaar waren.

Één van de banen die John voor na schooltijd en op zaterdag gevonden had was het vervoeren van drinkwater naar de boeren in de buurt Nobleford en Monarch. Elke keer als de grote cementen ondergrondse silo leeg was, vulde hij de onze ook. In het hele gebied zat er veel kalk in het water en dat was niet goed voor consumptie en de was. Daar leerde ik meer als ooit schoon water te waarderen. Andy hield ervan de velden met zijn geweer af te struinen en prairiehazen te schieten, net als zijn vader vroeger. Hij had plezier van de twee kalveren die we elk voorjaar kochten. Ze hielden het gras kort op de twee hectare achter de Caragana heg die de wind brak. In onze vrije tijd was de tuin onze vreugde en trots. We vulden onze diepvriezer met groenten voor het hele jaar. We hadden ook een lange rij frambozen. Ze gaven ons 20 potten jam en verse toetjes in de zomer. De zomers waren erg droog en we gebruikten om te sproeien water uit een kanaal in de buurt. Dit gebeurde om de week 's nachts. Als een bui wat regen bracht iets minder, maar dat was niet vaak. De boeren om ons heen gebruikten irrigatie voor hun gewassen en regenbuien deden de rest.

Anne woonde nu in Edmonton, eerst inwonend bij Grace en Jack en later deelde ze een kelderruimte met haarvriendin, Wilma Maneschijn. Ze werkte vier jaar bij Alberta Cross Blue. Ze vond haar levensgezel, Henry van de Vliert, in de Emmanuel Kerk. Ik zal de dag nooit vergeten dat Henry vader toestemming vroeg om onze dochter te trouwen. Ze had geen rust terwijl Henry en papa buiten een wandeling maakten en een gesprek hadden. Ik vraag me nog steeds af waarom? Wie kon zo'n knappe jonge man met alle potentiële kwaliteiten om een goede echtgenoot te zijn, bij de gratie Gods, afwijzen? Henry kreeg zijn geliefde op 31 mei 1975. Hun huwelijksklokken luidden in Monarch. De trouwdienst was mooi en werd geleid door haar vader en oudste broer Murray. Toen het tijd was voor het uitwisseling van

de ringen sliep hun ringdrager, Donald, op mijn schoot. Toen hij even later wakker werd zei hij: "Waar zijn mijn ringen?" Ik zei hem dat ze al aan de handen van Anne en Henry zaten en dat stelde onze vierjarige tevreden. Stacy, die hun bloemenmeisje was bleef de hele dienst wakker. John en Jeanne (toen nog Scholten) waren hun "best man" en bruidsmisje. Er werd voor iedereen bij de kerkdienst thee geserveerd door de dames van de gemeente Monarch, gevolgd door een diner in Lethbridge voor familie. Een mooi programma besloot deze prachtige dag. We hadden ook bezoekers uit Nederland over, dat was voor iedereen heel bijzonder. Het waren mijn broer Klaas en tante Annie en mijn zus Teuns en oom Frank.

Ondertussen was iemand anders in ons leven gekomen. Het was de levenspartner van onze oudste zoon. We ontmoetten haar voor het eerst in 1974 op de kamer van Murray in het huis van mevrouw Weerstra in Holland, Michigan. Ik herinner me het eerste bezoek van Carol aan ons in Monarch heel goed. We wisten dat ze onderweg waren, maar niet wanneer ze precies zouden komen. De avond tevoren had ik niet de keukentafel afgeruimd omdat het laat was. Dat was zeker niet mijn gewoonte. Maar die nacht om middernacht betrapten Carol en Murray me met een rommelige keuken. Natuurlijk heb ik de volgende ochtend excuses aangeboden aan onze aanstaande schoondochter en wat denk je dat haar antwoord was? "Oh, mam, toen ik de keuken binnen stapte, voelde ik me meteen thuis. Ik wist dat u gemakkelijk was net als ik. "

De laatste week van november onderging papa een galblaas operatie. Het was erg jammer want het was al zo dicht bij bruiloft Carol en Murray. Het betekende dat hij maar drie weken de tijd had om op te knappen, niet lang genoeg voor de lange reis naar Holland, Michigan.

We reisden op 19 december met elf van ons per trein. Helaas hadden we vier uur vertraging door een ontsporing in Montana. We kwamen na middernacht in Chicago aan, waar Murray op ons wachtte met een grote bestelwagen om ons naar onze eindbestemming te brengen. Al onze vijf Holloway kinderen vielen in slaap, maar wij, volwassenen baden, want het sneeuwde verschrikkelijk en de wegen waren glad. Om half drie 's nachts kwamen we in Holland, Michigan aan en werden we naar een huis met veel bedden en slaapzakken gebracht. De eigenaren waren weg en zo vriendelijk geweest om ons hun huis te laten gebruiken. We waren zo dankbaar dat we wat tijd om te rusten hadden voordat het huwelijk om 12:00 uur zou plaatsvinden. Ik wist niet wie van de familie wist hoe ziek Papa zich voelde en hoe moe hij was. We konden niet zo blij zijn als we graag zouden willen maar waren erg dankbaar dat we aanwezig konden zijn om hun huwelijk mee te vieren. We konden de gedachte niet verdragen de bruiloft van onze oudste zoon te missen.

Ik herinner me niet de hele dienst meer, maar papa en ik waren diep geraakt door de beloften die onze kinderen elkaar deden; we zullen het nooit vergeten vooral omdat ze zelf geschreven waren. De reis naar huis ging beter, maar ik denk dat de kinderen er meer van genoten dan wij. Voordat we uit Monarch vertrokken, hadden Jeanne en ik ijssemers met broodjes, koekjes en fruit gevuld. Tegen de tijd dat we thuis kwamen was het allemaal op.

Spoedig werd het Kerstfeest en Oud- en Nieuwjaar. Dat betekende acht keer preken in acht dagen. Ik wist dat deze man oververmoeid was en niet veel langer door kon gaan. Op 7 januari 1976 ging John met ons naar het ziekenhuis in Lethbridge. Vader bleef vijf dagen ter observatie en het oordeel was: "U moet een langere periode rust nemen." We wisten dat een lange onderbreking met veel rust nodig was. Vader legde het ambt neer en we konden in ons huis blijven tot het einde van het schooljaar. Ik was erg dankbaar dat dit kon. Het gaf ons de tijd om zaken te regelen en aan onze situatie te wennen. Ik was ook blij dat papa de kracht had om een afscheid te nemen bij de Monarch Reformed Church en de Nobleford Christian Reformed Church, waar hij zo vaak gepreekt had. We vierden de laatste zondag in de Monarch het Heilig Avondmaal. Dit was onbetaalbaar voor ons allemaal. Veel mensen waren niet op de hoogte hoe zwaar de belasting voor Papa was die laatste maanden, met zelfs een zelfmoord in december. We kregen veel hulp van verschillende families. Een ouder echtpaar, de familie Brouwer, kwam elke zondagochtend met koekjes voor de (zondags)school

lunches en een taart als dessert voor de zondagse maaltijd. De gebeden en hulp van verschillende kanten waren bemoedigend.

Toen we in maart 1973 in Nederland waren om onze 25ste trouwdag te vieren had John van de gelegenheid gebruikt gemaakt om een afspraakje te maken met een meisje uit onze gemeente. Toen we thuis kwamen begon John over een bepaald meisje uit de kerk en wat denk je? Voordat hij met zijn verhaal klaar was en voordat hij haar naam genoemd had zeiden we dat we dachten dat het Jeanne Scholten was. John was zeer verbaasd dat zijn ouders iets gemerkt hadden, maar ik weet zeker dat ze zich nu bewust zijn van wat er gaande is bij hun eigen dochters voordat ze bepaalde dingen vertellen. De "liefde op het eerste gezicht" leidde tot meer en daarover moet ik nu schrijven.

Voordat we, eind juni, naar Mayerthorpe verhuisden, wilde John en Jeanne trouwen en de trouwdatum werd 4 juni. We waren er erg blij mee. Ook zij waren klaar voor hun trouwbeloften en het leven samen. Ik was ontroerd toen ik papa en Murray weer samen de trouwdienst zag doen. De hele dag was verheffend en goed. Samen zijn op deze speciale dag was gewoon geweldig. Toch moet ik vermelden dat ik al enkele maanden behoorlijk depressief was als gevolg van de menopauze. Op de ochtend van de bruiloft kostte het vader moeite om me te overtuigen dat ik me klaar moest maken voor de Dienst. Het is moeilijk uit te leggen wat een depressie is. Het voelt alsof je nergens moed meer voor hebt, maakt niet uit hoe belangrijk of bijzonder het is. Op Dokters advies konden we Francine, Loris en Adele niet meenemen naar de boerderij in Mayerthorpe. Het troostte me enigszins dat ze terug konden naar de familie Turner in Taber. Ik voelde me er slecht over, maar had geen keuze. Ik had gewoon de moed en kracht niet om door te gaan zoals het ging. Ik dank God voor papa's gebeden en aanmoedigingen telkens weer, zodat we allebei naar de bruiloft van John en Jeanne konden, ook al had het een moeilijke start, het werd een mooie dag. Kort na de bruiloft was begonnen we met het inpakken voor onze verhuizing naar Mayerthorpe. We kwamen in Monarch met zes, en we vertrokken met zes. Maar in plaats van Anne en John hadden we nu Stacy en Donald. Zoals u al weet, is het vertrekken uit een gemeente moeilijk voor mij en het verlaten van Monarch was geen uitzondering. Papa's afscheidsprek en de viering van het Heilige Avondmaal waren erg zinvol. Er waren veel tranen en omhelzingen. Zelfs tijdens de lunch na de dienst kregen we zoveel liefdevolle woorden dat het moeilijk uit te drukken is hoe het allemaal voelde. Op 28 juni kwam Jeanne's vader met zijn vrachtwagen om ons naar de boerderij te verhuizen. Jeanne hielp ons de hele dag zoals ze dat al zoveel zaterdagen had gedaan. Terwijl er geladen werd, maakte ze elke lege kamer schoon. Ze was een geweldige hulp. Hillegonda Harbers kwam die ochtend om ons uitgeleide te doen met gebeden voor welzijn en genezing. Wat een geschenk om te worden gedragen door gebeden.

Mayerthorpe

29 juni 1976 - september 1978

Er was veel te doen voordat het huis schoon was en alles op zijn plaats stond. Het was een zegen dat er geen tijdsdruk was. We hadden twee maanden voordat de kinderen weer naar school moesten. Jim deed zijn laatste jaar van de middelbare school hier en studeerde af in 1977. Daarna verhuisde hij naar Edmonton naar de Universiteit van Alberta, waar hij bij Hank en Jane Woelinga woonde. Het ritme van werken en rusten was hier geweldig. We begonnen ons allebei heel anders te voelen na al de druk in het verleden. We begonnen tuin te maken van stukjes van de wildernis, elke keer een stukje. Herman Scholten gaf ons een koe die, zei hij, moeilijk te melken was. Papa's boerenvaardigheden kwamen goed van pas, met name het temmen van een schoppende melkkoe. De ervaringen uit zijn jeugd waren onbetaalbaar. De koe kwam er snel achter wie de leiding had. We hadden enkele maanden geen inkomen, maar zoals Elia door de raven werd gevoed, zo werd er ook voor ons gezorgd en konden we per week genoeg melk verkopen om onze boodschappen te kopen. Met een aantal andere giften, die we van mensen kregen, voorzag God in elke behoefte

tijdens het eerste halfjaar. Daarna was er een fonds voor zieken, zolang dat nodig was. Ik vond het een zeer vernederende ervaring te ontvangen in plaats van te geven, maar er zijn veel lessen te leren tijdens het leven en dit was er een van.

In september 1976 was er nog een teken dat Gods voor ons zorgde. Op een zaterdagochtend reed een grote vrachtwagen met hout onze tuin in. Vader zei de man dat hij kennelijk verkeerd was, maar op dat moment arriveerde een andere auto met zes mannen die glimlachten van oor tot oor. Het waren leden van de Emmanuel Community Church en ze legden uit dat ze gekomen waren om een kamer op ons huis te bouwen! Ze hadden van horen zeggen dat er geen ruimte voor de piano in ons huisje was en buiten onder een zeil stond. De hele gemeente had de handen aan de ploeg geslagen om dit mogelijk te maken. We moeten gekeken hebben alsof "we water zagen branden," zoals een Nederlands gezegde gaat. Snel begonnen ze met lossen, meten en het maken van allerlei andere voorbereidingen. De kamer werd gebouwd bovenop de kelder van de oorspronkelijk vakantieruimte uit 1962.

Naast de kamer bouwden ze ook flinke schuur. Het kostte me een tijdje voordat ik de liefde en zorg van de mensen uit Edmonton kon bevatten. Verschillende mannen kwamen zes zaterdagen terug totdat alles onder dak was. Adrian op der Heijde, die de leiding had, was er elke zaterdag. Met Kerstfeest was vader klaar met de binnenkant van de nieuwe kamer. De piano en een kerstboom was alles wat er toen in stond. Hoewel gordijnen en een vloerkleed ontbraken waren we blij dat onze piano een nieuwe plaats in ons huis had. Als ik terug kijk op ons leven heeft God ons steeds weer laten zien dat Hij het beste weet en de beste zorgt. We kunnen Hem nooit genoeg danken voor prachtige voorzieningen.

In de herfst van 1977 kwam Oma Van Leeuwen voor de derde keer bij ons op bezoek. Oom Klaas en Tante Annie waren met haar meegekomen om hun zoon Jan en Ina en familie in Onoway te bezoeken. Deze vier weken waren een zegen voor ons allemaal. We vonden het zo leuk. We hadden veel meer tijd om met Oma door te brengen dan met de twee vorige bezoeken. We hadden ook meer tijd om met haar naar plaatsen, zoals onze kinderen in Alberta, te gaan. Toen mijn broer Klaas en Tante Annie een week bij ons op bezoek kwamen, merkten we hoeveel pijn hij had. Hij begon steeds meer te lijden aan de gevolgen van het 28 jaar leven met één long. Toen ze naar Ontario vertrokken zei Klaas tegen mij: 'Corrie, ik zal je hier op deze aarde niet meer zien.' Ik antwoordde: "Dat weet ik Klaas, maar we zullen elkaar weerzien in de hemel". Hij antwoordde: "Ja, dat zullen we." Slechts één maand later ging hij naar zijn hemels huis. In zijn laatste uren vroeg Annie hem of hij bezoek van de dominee wilde. Hij antwoordde: "Nee, God heeft Zijn hand op mij gelegd en dat is genoeg." (Psalm 139:5) Hij had geen dominee nodig. Hij was klaar om naar het huis van zijn Heer en Heiland te gaan.

We genoten van het leven op de boerderij en de kinderen ook. Maar we begonnen allebei steeds meer te verlangen om weer in een andere kerk aan het werk te gaan. We misten het steeds en voelden ons weer sterk genoeg. We begonnen erom te bidden: "we wilden slechts een kerk als het in Zijn plannen paste". We begonnen er ook met onze kinderen over te praten en een aantal van hen vroeg ons of het niet beter zou zijn om op de boerderij te blijven. Zouden we een fulltime baan weer aankunnen? We konden dezen vragen goed begrijpen. Wij hadden ze ook. We waardeerden hun bezorgdheid. Toen in het begin van augustus 1978 het beroep uit Surrey BC, kwam, voelden we allebei het vertrouwen om de uitdaging in het geloof te aanvaarden, vertrouwend dat God in al onze behoeften zou voorzien. We realiseerden ons dat het voor onze kinderen weer een grote verandering was en moeilijk om te vertrekken. Stacy en Donald speelden graag in de boomhut die Andy, met veel moeite, had gebouwd. Stacy was expert in het vinden van nestjes met jonge muizen en wikkelde ze in Kleenex tissues om ervoor te zorgen dat onze katten niet in de buurt zouden komen. Andy was de trotse eigenaar van vijf varkens die de volgende maand moesten biggen. Hij had een parttime baan bij Champion-feeds in Mayerthorpe en dat hielp om hen te

voeden met restjes van daar. Het was erg moeilijk voor hem om ze allemaal tegelijk te verkopen. Maar toen hij ze kon verkopen aan mensen die hij kende hielp het hem om afscheid te nemen van zijn kostbare bezit. Natuurlijk was er zoveel meer dat we zouden gaan missen: de frisse lucht, de rust en het geluid van de prairiewolven. Maar er waren ook leuke dingen om naar uit te kijken. We waren allemaal erg blij dat Jim met ons mee zou gaan weer bij ons kwam wonen. Hij zou zijn opleiding vervolgen aan de Simon Fraser University.

Het was een drukke tijd van bidden, plannen en pakken. Papa deed zijn in zijn studeerkamer en alle dingen die buiten moesten gebeuren. De kinderen pakten hun eigen zaken in en hielpen me waar zij konden. De verhuisdatum werd vastgesteld op Dag van de Arbeid, 1^e maandag in september. De verhuizers kwamen die dag niet wegens pech aan hun vrachtwagen. Ze kwamen de volgende dag pas om vier uur s middags . Dat was een grote teleurstelling, speciaal voor Andy, omdat hij zich nu niet op tijd in kon schrijven voor de school (grade 12) in Surrey. We waren ook bezorgd over het weer, want het regende al twee dagen en de wegen werden steeds slechter. Het was 21:00 uur toen we geladen waren en klaar om te vertrekken. Jim reed achter ons, ploegend door de modder met zijn Dodge uit 1975. De wegen waren slecht. De chauffeurs hadden al hun aandacht nodig om op de weg te blijven. Vader zei maar één ding tijdens deze 40 km 'lange rit op modderwegen, "blijven bidden mam." Wat een opluchting toen we Evansburg, bereikte op weg naar Highway 16. God trok ons er letterlijk doorheen. Toen we op de snelweg reden werden onze auto's gewassen van de modder door de hevige regen. Ons volgende gebed was: "Heer, help ons een plek vinden om te slapen", maar elke keer zagen we een "geen plaats bord" door het lange weekend. Eindelijk, in Hinton, vonden we een kamer met twee tweepersoonsbedden. Twee van de zes sliepen graag op de vloer in hun slaapzakken. We sliepen er van 12:00 middernacht tot 6:00 de volgende morgen. Dit was al de tijd die we ons konden veroorloven, want om 20:00 uur stonden mensen op ons te wachten bij ons nieuwe huis in Surrey om onze meubelen te lossen. We maakten drie stops bij benzinstations en een stop voor het gebed. Jim's auto verloor kracht en kon niet meer over de heuvels komen. Het was angstaanjagend. Het klinkt u misschien vreemd in de oren, maar vader en Jim "legden de handen" op de auto, en vroegen God om ons op tijd in Surrey te brengen. Wat een opwindning toen we merkten dat Jim's auto ons weer bij kon houden over de heuvels. Toen we een paar uur later stopten voor benzine zei Jim: "De auto is oké, pap, maar blijf bidden, tot we er zijn. 'Nou, dat deden we. Wat een reis van geloof en gebed was dit!